

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
Національного аерокосмічного
університету ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Заст. голови Вченої ради

23 жовтня 2020 р. протокол № 3

Положення

**ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА СТУДЕНТІВ НА ВИБІР
НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН**

СУЯ ХАІ-НМВ-П/003:2020

Дата введення 26 жовтня 2020 р.

Редакція № 2

Харків
2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін	СУЯ ХАІ-НМВ-П/003:2020 Дата 23.10.2020 Редакція: 2.0 Стор. 2 Всього сторінок 10
--	---	---

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін (далі – Положення) в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (далі – Університет) розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» і містить основні вимоги щодо реалізації студентами права на вибір навчальних дисциплін.

1.2 Цим Положенням визначається процедура формування переліку, вибору та подальшого вивчення здобувачами вищої освіти Університету вибіркового навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, здійснення контролю за результатами навчання за вибраними дисциплінами.

1.3 Положення ґрунтується на засадах студентоцентрованого підходу і вільного творчого навчання, що гарантує студентам побудову індивідуальної траєкторії навчання з урахуванням власного потенціалу, особистісного зростання та своїх професійних інтересів.

1.4 Освітня програма (далі – ОП) підготовки фахівців складається з обов'язкової та вибіркової частин. Дисципліни за вибором студентів відповідають професійним та освітньо-культурним запитам та інтересам здобувачів.

1.5 Здобувачі здійснюють вибір навчальних дисциплін в процесі формування свого індивідуального навчального плану (ІНП) у межах, передбачених відповідною ОП та семестровим навчальним планом, з дотриманням послідовності їх вивчення згідно зі структурно-логічною схемою підготовки фахівця. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з деканом відповідного факультету.

Вибір студентом навчальних дисциплін створює умови для досягнення ним таких цілей:

- поглиблення професійних компетентностей у межах вибраної спеціальності (спеціалізації, освітньої програми) та здобуття додаткових спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, у тому числі професійної кваліфікації (часткової професійної кваліфікації), якщо це передбачено освітньою програмою або іншими нормативними документами;

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С., Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	26.10.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін	СУЯ ХАІ-НМВ-П/003:2020 Дата 23.10.2020 Редакція: 2.0 Стор. 3 Всього сторінок 10
--	---	---

- поглиблення своїх знань та здобуття додаткових загальних і загальнопрофесійних компетентностей у межах споріднених спеціальностей і галузі знань;

- ознайомлення із сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань і розширення або поглиблення знань за загальними компетентностями.

1.6 Обсяг вибіркового навчального дисциплін має становити не менше 25 % від загального обсягу кредитів ЄКТС.

1.7 Вибіркові навчальні дисципліни/блоки дисциплін додаються до індивідуального навчального плану студента і є обов'язковими для їх вивчення здобувачем.

1.8 Обсяг кожної вибіркової дисципліни становить не менше трьох кредитів ЄКТС.

1.9 Завідувачі відповідних кафедр, що пропонують вибіркові дисципліни, забезпечують підготовку робочих програм з навчальних дисциплін, методичних та організаційних матеріалів, необхідних для вивчення вибіркового дисциплін.

2 РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА ВИБОРУ СТУДЕНТАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1 Студенту пропонується реалізувати досягнення своїх цілей, сформульованих у п. 1.5, шляхом вибору дисциплін із блоків, за допомогою яких набуваються обов'язкові програмні результати навчання (компетентності), вибору одного з блоків дисциплін MINOR, а також вибору окремих навчальних дисциплін.

2.2 Вибіркові компоненти навчального плану поділяються на чотири умовні блоки:

- гуманітарний блок (забезпечує soft skills);
- фізико-математичний блок;
- блок MINOR;
- блок дисциплін індивідуального вибору.

2.2.1 Гуманітарний блок. Дисципліни цього блоку забезпечують гуманітарну складову ОП, що передбачає здобуття обов'язкових програмних

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С., Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	26.10.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін	СУЯ ХАІ-НМВ-П/003:2020 Дата 23.10.2020 Редакція: 2.0 Стор. 4 Всього сторінок 10
--	--	---

результатів навчання шляхом вільного вибору дисциплін із запропонованих у межах гуманітарного блоку:

- мовні компетентності (українські студії);
- мовні компетентності (іноземна мова) – студент вибирає безпосередньо мову, яку хоче вивчати, а також рівень володіння мовою відповідно до загальноприйнятої класифікації знання іноземної мови та попереднього тестування;
- правові компетентності;
- компетентності, спрямовані на формування системного наукового світогляду;
- компетентності загального культурного кругозору та розвитку комунікацій.

Дисципліни, що пропонуються на вибір у межах цього блоку, є унікальними та відрізняються тематичними й методологічними підходами до їх вивчення. Викладання дисциплін забезпечують різні викладачі Університету, кожен з яких має свої практики застосування знань і вмінь та унікальний досвід.

2.2.2 Фізико-математичний блок. До цього блоку входять дисципліни, вивчення яких є необхідним для поглиблення знань з фізики та математики, що дає змогу набути певних компетентностей за спеціальністю або підготуватися до опанування траєкторії навчання, відмінної від основної.

2.2.3 Блок MINOR. Це блок логічно пов'язаних між собою дисциплін, спрямованих на набуття здобувачем освіти знань, навичок і вмінь, незалежних від основної програми навчання. На вибір даються декілька блоків MINOR, які пропонуються різними кафедрами Університету. Опанування блоку MINOR може передбачати здобуття часткової професійної кваліфікації.

2.2.4 Блок дисциплін індивідуального вибору. Загальноуніверситетський блок, в якому дисципліни для вибору пропонують кафедри Університету або інші підрозділи відповідно до напрямів своєї діяльності або наукових напрямів/шкіл.

2.3 Семестр, в якому пропонується той чи інший вибіркового блоку, визначається відповідним шаблоном навчального плану, розробленим відповідною науково-методичною комісією Університету. Шаплони навчальних планів розміщено на сайті Університету (<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/nmk/>).

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С., Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	26.10.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін	СУЯ ХАІ-НМВ-П/003:2020 Дата 23.10.2020 Редакція: 2.0 Стор. 5 Всього сторінок 10
--	---	---

2.4 Дозволяється опанування навчальних дисциплін в інших закладах освіти за програмами академічної мобільності. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти.

2.5 Студенту може бути відмовлено в реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий вибір, якщо кількість студентів, які вибрали навчальну дисципліну/блок навчальних дисциплін, є меншою за встановлений в Університеті мінімум (15–20 осіб).

2.6 У випадку, якщо студенту відмовлено у здійсненому ним виборі через причину, зазначену у п. 2.5, він долучається до вивчення наступної за його пріоритетом дисципліни.

2.7 Якщо студент у встановлені терміни без поважних причин не скористався своїм правом вибору навчальної дисциплін/блоку дисциплін, відповідні позиції його індивідуального навчального плану визначаються системою Pilot в автоматичному режимі з урахуванням вибору інших студентів.

2.8 За результатами реалізації права студента на вільний вибір навчальних дисциплін до його індивідуального навчального плану мають бути включені всі вибрані дисципліни. Сукупний обсяг обов'язкових і вибіркового компонентів індивідуального навчального плану повинен становити 60 кредитів ЄКТС на навчальний рік, що відповідає обов'язковому для виконання обсягу річного навантаження, а також є умовою для переведення на наступний курс або допуску до підсумкової атестації.

2.9 Сукупний обсяг обов'язкової і вибіркової складових індивідуального навчального плану студента, незалежно від шляхів реалізації права на вільний вибір дисциплін, повинен відповідати вказаному в освітній програмі, за якою навчається студент.

3 ПОРЯДОК ВИБОРУ СТУДЕНТАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1 Терміни проведення процедур вибору студентами навчальних дисциплін визначаються із необхідності своєчасного (для планування та організації освітнього процесу, його методичного і кадрового забезпечення) формування контингенту студентів у групах і потоках.

3.1.1 Студенти реалізують своє право вибору навчальних дисциплін/блоків дисциплін зазвичай не пізніше як на початку весняного семестру, який передуює навчальному року, під час якого передбачено їх вивчення.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С., Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	26.10.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін	СУЯ ХАІ-НМВ-П/003:2020 Дата 23.10.2020 Редакція: 2.0 Стор. 6 Всього сторінок 10
--	---	---

3.1.2 Для студентів, які навчаються за освітніми програмами, в яких вільний вибір студентів заплановано у першому навчальному році, вибір організується протягом перших двох тижнів навчання.

3.2 Кафедри, які забезпечують викладання вибіркової дисципліни/блоків дисциплін, подають до навчально-методичного відділу та галузевих науково-методичних комісій Університету список дисциплін, які пропонуються для вибору студентам, робочі програми і короткі анотації вибіркової навчальної дисципліни.

3.3 На засіданнях галузевих науково-методичних комісій Університету затверджуються блоки або перелік дисциплін вільного вибору студентів за всіма рівнями вищої освіти.

3.4 Затверджений перелік вибіркової навчальної дисципліни/блоків дисциплін та анотації до зазначених дисциплін розміщуються на офіційному веб-сайті Університету.

3.5 Процедура вибору студентами навчальних дисциплін складається з таких етапів:

3.5.1 Перший етап – ознайомлення студентів із порядком, термінами й особливостями запису та формування груп для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору в Університеті, а також видача паролів доступу та підключення студентів до електронної системи Pilot деканатами факультетів.

3.5.2 Другий етап – ознайомлення студентів із переліками дисциплін/блоків дисциплін вибору, що пропонуються як за програмою, за якою вони навчаються, так і за іншими програмами. Ознайомитися з анотаціями дисциплін/блоків дисциплін вільного вибору студентів, а також з портфоліо викладачів, які викладають зазначені дисципліни, можна на офіційному веб-сайті Університету.

3.5.3 Третій етап – запис студентів на вивчення навчальних дисциплін/блоків дисциплін. Вибір навчальних дисциплін здійснюється шляхом персонального голосування в системі електронного забезпечення навчання Pilot. Вибору підлягають як окремі дисципліни навчального плану, так і блоки дисциплін.

Вибір дисциплін студентом передбачає їх розташування за пріоритетами (від 1 до останнього, де на 1-му місці – найбажаніша дисципліна). Здобувач має право змінити свій вибір протягом установленого періоду. Після закінчення

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С., Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	26.10.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін	СУЯ ХАІ-НМВ-П/003:2020 Дата 23.10.2020 Редакція: 2.0 Стор. 7 Всього сторінок 10
--	---	---

терміну можливість вибору блокується і відбувається автоматичне формування навчальних груп.

Вибрані студентом дисципліни включаються до індивідуального навчального плану студента.

3.5.4 Четвертий етап – опрацювання зробленого студентами вибору, формування груп на вивчення вибіркового дисциплін. Здійснюється співробітниками навчально-аналітичного відділу.

3.5.5 П'ятий етап – складання розкладу занять диспетчерською службою Університету.

3.6 У випадку поновлення, переведення студента, допуску до занять після завершення академічної відпустки або зарахування для здобуття освітнього ступеня зі скороченим терміном навчання за письмовою заявою студента і згодою випускової кафедри освітньої програми можливе перезарахування вибіркового дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін із циклу вільного вибору.

4 РОЗРАХУНКИ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ КАФЕДР ТА ЙОГО РОЗПОДІЛ

4.1 Після затвердження результатів запису на вибірково дисципліни розраховуються обсяги загального навчального навантаження, планового навчального навантаження викладачів й складається штатний розклад кафедр за допомогою автоматизованої системи управління навчальним процесом Pilot.

4.2 Співробітники навчально-аналітичного відділу формують групи відповідно до вибору студентів і вносять до бази даних Pilot списки студентів.

4.3 Співробітники навчально-аналітичного відділу розраховують обсяг навчального навантаження для кожної кафедри. Розрахунки перевіряють відповідальний по кафедрі, завідувач кафедри, декан факультету.

4.4 На основі розрахунку, зазначеного в п. 4.3, завідувач кафедри та відповідальний по кафедрі формують планове навчальне навантаження викладачів і вносять зміни до штатного розкладу кафедри.

4.5 Усі розрахунки кафедра подає до навчально-аналітичного відділу та навчально-методичного відділу для формування розрахунків навчального навантаження, штатного розкладу професорсько-викладацького складу Університету, розкладу занять.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С., Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	26.10.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін	СУЯ ХАІ-НМВ-П/003:2020 Дата 23.10.2020 Редакція: 2.0 Стор. 8 Всього сторінок 10
--	---	---

4.6 Навчально-аналітичний відділ розраховує навчальне навантаження і складає штатний розклад професорсько-викладацького складу Університету і передає підготовлені документи до планово-фінансового відділу.

5 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1 Положення затверджується Вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора Університету.

5.2 Контроль за виконанням Положення здійснюють посадові особи Університету в межах своїх повноважень, установлених посадовими інструкціями.

5.3 Зміни і доповнення до цього Положення розглядаються і затверджуються Вченою радою Університету і вводяться в дію наказом ректора Університету.

ПОГОДЖЕНО:

Помічник ректора із забезпечення
якості освіти

Ю. А. Воробйов

В. о. начальника навчально-аналітичного
відділу

О. В. Барздун

Начальник навчально-методичного
відділу

М. С. Романов

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С., Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	26.10.2020

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін	СУЯ ХАІ-НМВ-П/003:2020 Дата 23.10.2020 Редакція: 2.0 Стор. 10 Всього сторінок 10
--	---	--

ЛИСТ ОБЛІКУ ВНЕСЕННЯ ЗМІН

Номер змін	Дата введення в дію	Номер пункту, що змінюється	Прізвище, ініціали особи, яка зробила запис

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С., Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	26.10.2020